

Erakorraline olukord bituumeni kättesaadavuse ja hinnaga ning ettepanek asfalteerimistööde ajutiseks peatamiseks

Lugupeetud Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse (tellija) ja AS-i Tariston (töövõtja) vahel on 16.11.2025 sõlmitud töövõtuleping nr 3-6/25/201 „Tapa linnaku teede rekonstrueerimine“ (edaspidi leping).

Taust

24.03.2026 teavitas Töövõtja Tellijat Lähis-Ida sõjalisest konfliktist tulenevatest võimalikest mõjudest lepingu täitmise tähtaegadele ja kuludele.

05.08.2026 esitas Töövõtja Tellijale taotluse lepingu maksumuse korrigeerimiseks, paludes hüvitada sisendhindade hüppelisest tõusust tulenevad täiendavad kulud summas 152 352,31 eurot (ilma käibemaksuta) või poolte vahel kokkulepitavas ulatuses, lisades hinnakallinemise detailse kalkulatsiooni.

21.08.2026 kirjaga nr 2-11/26/3001-2 jättis Tellija taotluse rahuldamata, leides, et Töövõtja ei ole tõendanud aluseid tasu suurendamiseks VÕS § 97 alusel.

11.09.2026 vastas Töövõtja Tellija kirjale, põhjendades põhjalikult VÕS § 97 ja RHS § 123 lg 1 p 3 rakendamise eelduste täidetust seoses geopoliitilise kriisiga. Nimetatud pöördumisele ei ole Tellija tänaseni vastanud.

Kuna olukord tooraineturul on vahepeal veelgi teravnenud, edastab Töövõtja käesolevaga operatiivse teavituse asjaoludest, mis teevad novembri algusesse kavandatud asfalteerimistööde graafikujärgse teostamise Töövõtjast sõltumatutel põhjustel võimatuks.

Erakorralised asjaolud bituumeniturul

Viidates meie varasemale kirjavahetusele seoses Lähis-Ida konfliktist tingitud sisendhindade erakorralise tõusuga, edastame operatiivse ülevaate bituumeniturul tekkinud kriitilisest olukorrast, mis mõjutab vahetult novembri algusesse kavandatud asfalteerimistööde teostamist.

1. Bituumeni anomaalne hinnatõus (>72%)

Toornafta maailmaturu hind on jõudnud tagasi konflikti puhkemise järgse hinnatipuni ning surve hindade kasvule püsib. Sellest tulenevalt on bituumeni tegelik sisseostuhind

transpordituna asfalditehasesse (Tariston) tõusnud alates järgmisest nädalast tasemeni 735 €/t.

Meie pakkumuse koostamise aluseks oli toleaeagne bituumeni hinnaindeksi tase 426 €/t. Täna seki ulatub ainuüksi selle sisendi hinnatõus üle 72%. Tegemist on anomaalse turuhüppega, mida ei saa hea usu ega mõistlikkuse põhimõttest lähtuvalt pidada töövõtja tavapäraseks äririskiks.

Graafik 1: Brenti toornafta hind (<https://tradingeconomics.com/commodity/brent-crude-oil>).

2. Turu monopolne seis ja reaalne tarnekriis

Lisaks äärmuslikule hinnatõusule on Eesti teedeehituse turul tekkinud otsene toorainedefitsiit:

Eesti turgu varustavast kahest tarnijast on Nynas teatanud, et käesoleva hooaja laovarud on ammendunud ning uusi laevatarned (miinimumpartii ca 3000 t) enne talve ei tellita nõudluse ebakindluse tõttu.

Ainsa tarnijana Balti riikide turule jäänud Orlen on saatnud teavituse bituumeni väljastuse tõrgete ja võimalike tarneahelakatkestuste kohta seoses regiooni järsult kasvanud nõudlusega.

Praeguses olukorras puudub tootjatel kindlus, et vajalikke bituumenikoguseid õnnestub novembrikuu jooksul tagada. Nõudluse ja pakkumise disproportsioon viitab ka Orleni poolsele täiendavale hinnatõusule lähinädalatel.

Töövõtja seisukoht ja lahendusettepanekud

Töövõtja on jätkanud lepingu täitmist heas usus ja katnud märkimisväärse osa lisakuludest omavahendite arvelt, et tagada tööde võimalikult katkematu jätkumine. Tellija ei ole aga tänaseni asunud sisulistele läbirääkimistele ega pakkunud lahendust lepingu tasakaalu taastamiseks.

Tulenevalt tooraine füüsilisest kättesaamatusest (tarneahela katkemine kui vääramatul jõud VÕS § 103 tähenduses) ning anomaalsest hinnatõusust, ei ole Töövõtjal objektiivselt võimalik teostada asfalteerimistöid esialgses graafikus ette nähtud viisil ilma põhjendamatute tehnoloogiliste ja finantsiliste riskideta.

Selleks, et viia projekt mõistlikult lõpule, teeb Töövõtja ettepaneku valida üks järgmistest lahendustest:

1. Asfalteerimistööde ajutine peatamine ja edasilükkamine 2027. aasta kevadesse:

Peatada poolte kokkuleppel asfalteerimistööd kuni tooraineturu olukorra stabiliseerumiseni ning leppida kokku töövõtjast sõltumatu hinnatõusu hüvitamise meetodikas (RHS § 123 lg 1 p 3 alusel). Objekti hetkeseis fikseeritakse aktiga, Töövõtja teostab vajalikud talvehooldus- ja konserveerimistööd ning asfalteerimistööd teostatakse esimesel võimalusel 2027. aasta kevadel soodsates ilmastiku- ja tarneoludes.

2. Lepingu lõpetamine poolte kokkuleppel või lepingust taganemine (VÕS § 97 lg 5):

Juhul kui Tellija ei pea võimalikuks lepingutingimusi muutunud asjaoludele kohandada ega tähtaega pikendada, soovib Töövõtja alustada läbirääkimisi lepingu lõpetamiseks poolte kokkuleppel või kohaldab VÕS § 97 lg 5 sätestatud õigust lepingust taganeda kohustuste vahekorra olulise muutumise tõttu.

Palume Tellija seisukohta ja ettepanekut läbirääkimiste toimumise aja osas esimesel võimalusel.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kaspar Kaldjärv

Koostas:

Aleksandr Lember

Projektijuht